(Nro. 154.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek. Nro. 78. 8. Lipca 1822.

Wiadomości kraiowe.

Kurs Wiedeński z d. 27go Czerwca: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 78 1/16. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. ——. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. 98 1/4. — Certyfikaty na pożyczkę z r. 1821, za 100 ZR. w M. K. — —. — Kurs na Augszburg za 100 Kur. Zr. Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 765 1/5 M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Indyie Wschodnie.

Na dniu 25. Października r. z. w imieniu rządu Niderlandzkiego wzięto uroczyście wyspę Billiton w posiadłość, gdzie iuż Niderladzka bandera zatknięta została. Tym końcem po zdobyciu Palembangu wysłano woysko do Billitonu pod dowództwem Pangerang Sarief Mechometa, któremu poddali się nazelnicy téy wyspy i zaprzysięgli rządowi Niderlandzkiemu wierność. Zdobyciem téy wyspy zyskał handel Niderlandzki na tamecznych morzach bezpieczeństwo, gdy przez to położono tamę rozboiom morskim.

Portugaliia i Brazyliia.

Na dniu 28. Maiu czytano w Stanach różne dokumenta przywiezione z Ameryki na okręcie zwanym: Césarz. Te donoszą, że miasto Pernambuko stało się łupem bezrządu i że tam z kolorowych ludzi utworzył się oddział niepokoiący wszystkich Europeyczyków.

Ameryka Hiszpańska.

Podług doniesień z Hawanny, Yturbide, który iuż w Mexyku dosyć znaczną grał rolę, chciał się zrobić panuiącym, ale mu się ten zamach nie udał. Pozyskał sobie kilku żołnierzy, którzy wołali: Niech żyie Król! Posłano na przeciw nim pułk grenadyierów, ażeby ich do porządku przyprowadzić, lecz grenadyierowie wzbraniali się wszelako być posłusznymi, poodrywali swoie kokardy i oddali ie Jenerałowi. Dumny tém szczęśliwém przedsięwzięciem zachowywał się Yturbide na kongressie iak drugi Kromwell i żądał oddalenia się niektórych Posłów, obwiniaiąc ich o sprzysiężenie. Atoli kongres nie tylko odrzucił iego wniosek, ale żądano ieszcze, ażeby to on oddalił się z kongressu, ponieważ sam nie stanowi panowania. Jeden członek kongressu oskarżał go nawet o przywłaszczanie sobie całey władzy. Po tych wypadkach uradził kongres, że odtąd nie myśli się od Hiszpanii odłączać, lecz składać będzie iedną część tego Państwa. Słychać, że Yturbide, nie kontent z tego wyroku, miał się udać do Tukula, i obwarować to mieysce.

To samo potwierdzaią wiadomości poźnieysze:

Z Hawanny przybyło do Mexyku wiele okrętów przewozowych mieszczących na swoim pokładzie do 1000 Hiszpańskich żołnierzy, między innymi i Pułkownika Marguez. Woyska Hiszpańskie znayduiące się w Mexyku zrobiły plan do przeciwrewolucyi, ale go natychmiast odkryto. Czterysta ludzi wplątanych w ten spisek nie odstraszyło się tem, lecz słabi do stawienia czoła stronie przeciwney, musieli się poddać. Potem rozbroiono wszystkie Królewskie woyska znayduiące się w kraiu. Z drugiey strony utracił Yturbide całą dawną miłość u swoich stronników, bo chciwe sławy iego plany iuż poznano, za pomocą których chce dla siebie koronę Césarską pozyskać. Nie tylko postanowił kongres lud i woysko, że ani on, ani żaden członek iego rodziny nie będzie panował w Mexyku, ale do tego, ieżeli nie potrafi zwyciężyć swoich przeciwników, zginie nieochybnie. W ogólności bezrząd panować musi w kraiu, ieżeli się nie uda połączyć wszystkich stronnictw razem.

Hiszpaniia.

Kuryier z d. 10. z. m. wyraża się względem toku spraw Hiszpańskich sposobem następuiącym: »Ostatnie wiadomości z Hiszpanii sięgaiące aż do dnia 31. Maia są tego rodzaiu, że każdy zastanawiaiący się nad rzeczami czło-

K

wiek, powinien przygotowanym bydź do zbliżaiącey się katastrofy. W wielu powiatach walczą z odmiennem szczęściem oddziały stronników sprzeciwiaiących się nowemu porządkowi rzeczy przeciwko rewolucyionistom. Czytamy w prawdzie, że pierwsi pobici zostali iednakże o przywróceniu spokoynosci nie ma żadnych doniesień. Panuiąca fakcyia chwali się odniesionemi zwycięztwami, lecz nie pomogły one iey dotąd wcale do ustalenia swoiey władzy. Przeciwnie ieszcze na wszystkich kierunkach pomnażaią się iey przeciwnicy, i chociaż z iednego stanowiska wypędzonymi zostali, powiększeni i nową ożywieni odwagą pokazuią się natychmiast znowu na innych mieyscach. Jaki będzie koniec stanu tych rzeczy, każdy to nayprościeyszym rozumem zgłębić potrafi. Wszelki w tey mierze użyty środek iest krokiem wstecznym w politycznym i w obywatelskim porządku. Każdy tydzień, co mówię, dzień każdy utwarza wypadki rozrywaiące pozostałe ieszcze ogniwa społeczeństwa towarzyskiego i zbliżaiące olbrzymiemi krokami panowanie zupełney anarchii. Żadne dotąd stronnictwo do wzięcia przewagi nie iest zadosyć mocne, ażeby mogło współzapaśników swoich poskromić; iednakże stan ten prawie równą siłą mierzących się fakcyy nie może trwać długo, a że iest rzeczą podobną do prawdy, iż bunty naprzód weźmą przewagę, powinniśmy się spodziewać krwawych i okropnych czasów, ieżeli ten straszliwy potwor na gruzach Monarchii na tron wyniesiony zostanie. »Korony krwią pozyskane, krwią tylko utrzymać się mogą.« Mówiąc po ludzku i wziąwszy doświadczenie wszystkich poprzednich czasów za naukę, niezbyt oddalonym iest pora do odwrócenia tego wielkiego i straszliwego nieszczęścia. Tym czasem radzą, czyli raczey wyrokuią Stany w tysiącznych obawach i nadzieiach. W zupełnem postanowieniu, ażeby rewolucyę prawym zakończyć sposobem, zawsze ieszcze wstrzymuią się z naturalney obawy, uczynić krok, któregoby iuż cofnąć nie mogły; i któryby pociągnął za sobą nieprzeliczone skutki. W myślach pogrążone stoią nad brzegiem przepaści i tylko w ciemnościach widzą tę niezmierną otchłań przed sobą, którą spodziewaią się przebydź ieżeli naprzód postąpią, lecz obawiaią się, aby w nią nie wpadły. Z resztą wszystko co ie otacza tak ie mocno dotyka, iż dłużey w podobnem niewstrzymaią zawichrzeniu. Muszą postąpić naprzód, co gdy uczynią, straszliwy grom uderzy.«

Podług wiadomości nadeszłych z Perpignan z d. 8. Czerwca, Jenerał Hiszpański Llobera odwołał milicyie strzegące przesmyków w okolicy Puycerda dla bronienia przystępu zbiegom Hiszpańskim i sciągnął ie pod Rippol. Zbiegi zebrawszy się może w liczbie 400 we Francuzkiey Cerdagni, puścili się znowu na granicę Hiszpańską dla połączeniu się z powstańcami w Berga. Znany Baron d'Eroles, zebrać miał pod Cardona w Katalonii 4000 ludzi. Spodziewaią się codziennie wielkich wypadków.

Gazety Paryzkie z d. 15. z. m. zawieraią list z d. 7. Czerwca pisany z Madrytu i przez nadzwyczayną sposobność odebrany, którego istotna treść iest następuiąca: »Celem zasiągnienia bliższy wiadomości o wybuchłych przeciw-rewolucyynych poruszeniach w Walencyi na dniu 30. Maja (w dzień S. Ferdynanda), Ministrowie na wniosek P. Salva wezwani zostali na d. 3. Czerwca na posiedzenie Stanów. Natłok słuchaczów był nadzwyczayny, znaydowało się tam także i ciało dyplomatyczne. Minister Spraw Zewnętrznych, Martinez de la Rosa, mówił w dobitnych wyrazach, rozszerzaiąc się szczególnie nad stosunkami z Francyią. Między innemi mówił, co następnie: »Jest to rzecz przykra, iż te liczne fakta, przez się i poiedynczo uważane nie wiele wprawdzie ważne, i tylko przez częste powtarzanie i szczególne towarzyszące im okoliczności pogorszone, są przyczyną do uskarzania się na Rząd Francuzki, że nic czuwa nad zachowaniem się Hiszpańskich wychodźców. Gdyby ten przez Rząd Francuzki zbiegom pozwolony przytułek niczem nie był więcey, iak tylko zwyczayną obroną życia tych buntowniczych poddanych, nie mielibyśmy nawet skarzyć się powodu. Ale ponieważ ci wychodzce pod ich zostaiący opieką sprzysięgaią się na spokoyność własney oyczyzny i myślą nad tem, iakby iey instytucyie obalić, Rząd Hiszpański widział się zmuszonym przez Posła swoiego w Paryżu zanieść Francuzkiemu Rządowi naymocnieysze przedstawienie, ażeby tych nadużyciów zaniechał. Ostatnie podanie Rządu Hiszpańskiego nastąpiło w Paryżu d. 16. Maia, a d. 23. t. m. wydał odpowiedź Rząd Francuzki, podług którey rozkazano we Francyi, ażeby Hiszpańscy wychodzce tylko w dalekich prowincyiach od Hiszpanii przebywali. Rząd Hiszpański spodziewa się, że Francuzki wypełni to zobowiązanie z taką rzetelnością, iaka w podobnych przypadkach iedyną iest rękoymią.« — mówił P. Martinez (wyraża daley ów list) przy tey okoliczności z wielkim talentem, iednakże tak namiętnie, że aż Prezydent musiał go raz upraszać, aby się miarkował.

— Rząd urzędownie obwieścił zdanie sprawy Naczelnika politycznego i dowodzcy załogi woyskowéy w Walencyi o zaszłych tamże wypadkach na dniu 30. i 31. Maja. Zawiera ono w sobie i to o czém iuż donosiłem i następuiące ieszcze szczegóły: »Oficerowie oddziału artyleryi, dalecy od tego, ażeby mieli wspólną sprawę z rokoszanami, stawili się odważnie i postanowili, raczey zginąć pod ich razami, niżeli dopuszczać ich przedsięwzięcia. Pułk Zamora, milicyia Narodowa, rada woienna, pensyionowani Oficerowie i obywatele wszystkich stanów okazali przy tém szalonym zamachu, naylepszy sposób myślenia. Otoczono cytadellę, obwieszczono prawo z roku 1821 i pozwolono rokoszanom godziny czasu, ażeby się namyśleli i swoiego planu zaniechali. Potém zaczęto dawać ognia do cytadelli, który ze strony domu ceł, tudzież ze strony Kapucyńskiego i Trynitarskiego klasztoru był tak mocny, iż d. 31. o godzinie 7 zrana burzyciele przemuszeni byli, przez danie znaku żądać układów i spuścić się na łaskę. Spędzono ich razem do fossy, a po wysłaniu gońca odprowadzono ich na bezpieczne mieysce.« — Aże to doniesienie nie wspomina o śmierci Jenerała Elio, sądził więc Deputowany Salva za rzecz potrzebną udzielić tych przybyłych wiadomości Ministrom zwołanym d. 3. Czerwca do Stanów. Podług tychże iuż d. 29. uwiadomiony był dowodzca Walencyi o tém, że chcą uwolnić Jenerała Elio i postawić go na czele niechętnych, wszelako mało na to wszystko uważał. Lecz ponieważ się obawiano, ażeby przy trwaiących ciągle poruszeniach nie udało się Antykonstytucyionistom Jenerała Elio oswobodzić, wpuszczono więc d. 31. o godzinie 9 zrana kilku ogrodników z ukrytą bronią do cytadelli, którzy Gubernatora rozbroiwszy, wpadli do więzienia Jenerała Elio i zabili go trzema wzstrzałami z ręczney broni. Mimo tego dosyć wyraźnego podania P. Salva mówią iednak, że Jenerał Elio ieszcze żyie, lecz wnioskuiąc po znalezionych przy nim papierach w tak niebezpiecznem położeniu znayduie się, iż trudno, aby uszedł nieszczęścia, sądzonym bydź przez Sąd doraźny.«

Monitor Paryzki donosi z Bajony pod d. 11. Czerwca: Trzysta dobrze uzbroionych i umundurowanych Hiszpanów t. i. 250 piechoty a 50 iazdy, puściło się na d. 8. t. m. do Nawarry celem wzmocnienia woyska za wiarę. Jenerał Quesada znaydował się na ich czele. Powstania mnożą się w prowincyiach Baskiyskich. Naywiększe zaburzenie panuie w Bilbao: dwa bataliiony, będące załogą tego miasta, wyruszyć musiały przeciwko powstańcom; obawiaią się teraz, by ci, to iest powstańcy nie korzystali z nieprzytomności tamtych i nie uderzyli na miasto. Dla braku woyska, nie waży się Jenerał Lopez Banuos, opuścić Wittoryią. Powstańcy w Nawarze, uderzyli na zbliżaiący się ku nim pułk Toledański i zmusili go do odwrotu. W Arragonii panuią naywiększe poruszenia i zapewne prowincyia ta póydzie niebawem za przykładem Katalonii.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Dnia 12. Czerwca dawał Król Jegomość wielkie posłuchanie w Carltonshouse, dnia 13. były wielkie pokoie w Buckinghamshouse, a d. 14. dawał N. Pan ucztę w Pall-Mall.

Cesarsko Rossyyski Poseł przy Ziednoczonych Stanach, P. Polityka, przybył do Liverpoolu na okręcie pocztowym Nowo-Yorskim, zwanym Kolumbiia.

Wiadomości z Irlandyi tyczące się głodu tamże panuiącego są codziennie bardziey zasmucaiące. Kuryier Londyński w numerze swoim z d. 11. Czerwza umieścił znowu mocną odezwę wzywaiącą litości mieszkańców Londynu. Składki Londyńczyków na tymże dniu dla Irlandczyków poczynione wynosiły 70,000 funt. szterl.

Z Londynu. — Pomare, Król Otahiti umarł dnia 7go Grudnia z. r. na puchlinę. Przez Missyionarzy Angielskich w religii Chrześciańskiéy oświecony i do niéy nawrócony w niéy umarł, a ciało iego zostało złożone w kamienney trumnie w wielkie kaplicy, dla sprawowania Chrześciańskich obrządków na téy wyspie wystawionéy. Gdy Następca Tronu ma dopiero 2 lata, została z pierwszych osób wyspy tymczasowa rejencyia utworzona.

Francyia.

Z Paryża d. 17. Czerwca. — Monitor dzisieyszy umieścił dwa Królewskie rozporządzenia z d. 10. t. m., mocą których wyiątek obięty artykułem 2gim rosporządzenia Królewskiego z d. 24go Lipca 1815 a służący dla owych członków Izby Parów, którzy do tak zwanéy Izby Parów przez Napoleona Buonapartego powołani, w niey nie przyięli ani przyiąć chcieli krzesła i głosu, zastosowany ma bydź do Hrabiego Belliard i Marszałka Suchet (Xięcia Albufera), ponieważ obadwa

złożyli dowody iako w pomienioney Napoleonskiey Izbie Parów, krzesła i głosu nie mieli, ani mieć chcieli. Tym sposobem Hrabia Belliard i Marszałek Suchet, będą znowu w Izbie Parów Francuzkiey zasiadać i głosować.

Rozporządzenia te brzmią, iak następuie: »Zważywszy przełożoną Nam przez Hrabiego Belliard reklamacyią względnie drugiego artykułu rozporządzenia Naszego z d. 24. Lipca 1815, tudzież zastanowiwszy się nad oświadczeniem iego na d. 6. Maia 1822 uczynionem, że przez wszystkie posiedzenia, utworzoney przez Napoleona Buonapartego tak zwaney Izby Parów był nieprzytomny i ani przyprzysięgi nie składał, ani w tey Izbie nie zasiadał; rozporządziliśmy i rozporządzamy, co następuie: Artykuł 1. Wyiątek drugim artykułem Naszego rozporządzenia z d. 24. Lipca 1815 obięty, służący dla owych Członków Naszey Izby Parów, którzy w tak zwaney Izbie Parów, zwołaney przez Napoleona Buonapartego nie zasiadali ani zasiadać chcieli, zastosowany ma bydź także do wspomnionego Hrabiego Belliard. Na tegoż mocy, ile się to Hrabiego Belliard tycze, odwołuiemy rozporządzenia pierwszego artykułu wspomnionego rozporządzenia, które w reszcie co do innych przedmiotów w niczem nienaruszone pozostać ma. Art. 2. Nasz Minister Stanu Sekretarz Naszego Królewskiego Domu upoważniony iest do wykonania ninieyszego rozporządzenia. Dan i. t. d. Ludwik.« — Drugie rozporządzenie tego samego dnia i podobney treści tycze się Marszałka Xięcia Albufera (Suchet).

Z Paryża d. 18. *Czerwca.* — Dzisieysze gazety Paryzkie umieściły wyciąg z aktu oskarżenia, ułożonego przez Jeneralnego Prokuratora Sądu w Rennes przeciwko wielu uczestnikom spisku za podżegnaniem wydziału kieruiącego (*Comité directeur*) Paryzkiego, przez taiemne i w Nantes zawiązane towarzyystwa, do obalenia Rządu Królewskiego i wszystkich przez Króla urządzonych władz, uknowanego.

Król zakupił dla gabinetu starożytności zwierzyniec Dendurah za 150,000 franków, które z przychodów listy cywilney wypłacone bydź maią.

Z Hawre z dnia 13. Czerwca donoszą, co następuie: »Już od dni wielu ponawiaią, dzienniki obawę swoię względem losu Francuzkiey własności na St. Domingo. Chcieliśmy doyść tego przyczynę, czytaliśmy więc trzy listy z Port-au-Prince, z dnia 10. i 12. Kwietnia, które donoszą, że w d. 10tym t. m. *embargo* zniesione i że wszystkim okrętom dano pozwolenie odpłynąć. I drugi list z Nowego-Yorku pod dniem 15. Maja pisany wpadł nam w ręce, który się odwołuie na inny pisany pod d. 23. Kwiet. z Port-au-Prince a zawieraiący certyfikat (*connoissement*) datowany w Jacmel d. 16. Kwietnia, i brzmiący na towary, które ładował okręt przeznaczony płynąć do Hawru. Jest przeto rzeczą pewną, iż wtedy nie było w St. Domingo ani *embargo*, ani grabieży na Francuzkie własności.«

Niemcy.

Następca Tronu Szwedzkiego stanął d. 14. Czerwca w Hannowerze.

Utworzone we Frankfurcie towarzystwo dla wspomożenia Niemieckich żołnierzy, którzy po odebranych pod Waterloo ranach inwalidami zostali, obchodziło d. 18. Czerwca (w rocznicę tey bitwy) siódmy rok swoiego założenia rozdaniem 400 ZR. po między ośmiu inwalidów.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 18. *Czerwca.* — W Dzienniku Praw umieszczono wyrok N. Pana wydany d. 7. Maia r. b., iż od r. 1823. w domach maiących 1 lub 2 izby, nie ma więcey mieszkać iak iedna familia żydowska. Niewolno także w miastach Woiew. Powiatowych i innych znacznieyszych, stawiać żydom domów drewnianych.

Rossyia.

Z Wilna d. 12. *Czerwca v. s.* — Podług gazety Konserwatora, datowaney z Petersburga d. 1. Czerwca, Nayiaśnieyszy Cesarz Jmć przybył do Carskiego-Sioła d. 31. z. m.

Podług teyże gazety, Cesarz Jmć, zadowolony pięknością postawy i sposobu, iakim wykonywały obroty różne woyska korpusu gwardyi różney broni, oświadczył swoie podziękowanie dowodzącemu naczelnie gwardyią Jenerałowi Uwarowemu, Wielkiemu Xięciu Mikołaiowi Jeneralnemu Inspektorowi Inżynieryi, Wielkiemu Xięciu Michałowi, Wielkiemu Mistrzowi artyleryi; wszystkim oraz Jenerałom i Officerom, a dla każdego z rang niższych rozkazał dać po rublu, po funcie mięsa i porcyi wódki.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.